Ч. 208. Львів, субота дня 13. (26.) вересня 1908. Річник XII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Москвофільскі дурисьвіти.

(△) Наші москвичі взяли ся знов випробованими давно способами до туманеня сьвіта і звернули тепер свою роботу на сойм, щоби там з підмогою »русскаго клуба« почати боротьбу проти шкільної правописи (т. зв. фонетичної, хоч она в дійсности не є фонетична, але їм вельми осоружна, бо спиняє московщенє рускої мови). Отже в петициях до сойму виготовлених московским штабом а накидуваних селянам до підписуваня, мають они доказати, що „фонетика“ унеможливляє рускому населеню читанє церковних книг, відриває єго тим способом від церкви і причиняє ся до ширеня крайних змагань. Москвичі постарали ся вже о те, що й їх Leiborgan Dziennik polski, потвердив своїм авторитетом, що фонетика причинила ся до zhajdamaczenia ruskiego społeczeństwa, до розширеня анархічної літератури ітд. ітд. На все те можна сказати: кади тому, що носа не має!

Передовсім треба зазначити, що й тоді, коли в школах була т. зв. етимольоґічна правопись, зовсім молодіж шкільна не уміла читати церковних книг, бо зовсім що иншого етимольоґ. правопись уживана ще подекуди в гражданці, а що иншого церковні книги з титлами (скороченями). Давні етимол. букварі мали при кінци церковну азбуку і титли, але їх тоді ніхто не вчив, а коли хто з селян умів читати церковні книги, то хиба привчив ся у дяка.

Заслугою ради шк. кр. з часу введеня нової т. зв. фонет. правописи є як раз, що звернено увагу на науку церковного письма і в тій цїли уміщено не тілько в Букварі (Школа народна ч. I) фонетичнім церковну азбуку і щоденні молитви початкові кирилицею, але сему читаню церковного письма присьвячує ся на висших студиях науки в народних школах що раз більше уваги і часу. Отже в Школї народній ч. II є при кінци додані Пісні благальні відтак Символ віри, а в Школї народній ч. III Тропарі, прокимени, Апостол і Молитви щоденні. Таке пусте говоренє, що фонет. правопись причинила ся до розповсюдженя радикальної, гайдамацкої літератури є прямо безглуздне, бож Бакунін і всякі російскі революционери, нігілісти і анархісти не писали фонетикою, а також застаріла анґлійска і француска правопись так далека від фонетики служить всяким революционерам до розповсюджуваня своїх змагань.

Отже не о те нашим москвичам ходить, але налякати Поляків гайдамачиною і випросити собі етимольоґію для московщеня рускої мови. Hier liegt der Hund begraben!

Політичний огляд.

Будапешт став тепер задля побуту там монарха важним політичним осередком. В четвер прибув там кн. Фердинанд Болгарский з княгинею, щоби цїсареви зложити бажаня з нагоди 60-лїтного володарства. Приїзд болгарского князя стає також певним доказом щирих взаємин молодого Дунайского князївства з Дунайскою монархією. Болгария осягнула протягом трийцятилїтного єствованя трудною дорогою з турецкої провінциї до новітної, на европейских підвалинах опертої держави великий поступ а хоч що до імени є Туреччині підвладною, є в дійсности політично самостійною культурною державою. Сьвітле принятє княжої пари в Будапешті, недавне іменованє князя власником 11. полку гузарів стають певним доказом, що князя Фердинанда уважають самостійним володарем. Від часу міністерства бар. Еренталя витворили ся приязні до Австриї відно-

Польскі конспірациї серед руських питомців і духовеньства в Галичині в роках 1831—46.

Студія д-ра Кирила Студинського.

(Дальше).

З огляду, що письмо відозви було подібне до письма о. Михайла Ґадзїньского, руского пароха в Пневій (Pniowe), станиславівского округа, тому рішено за ним слїдити, тим більше, що після урядової реляциї, він належав „zu den besser gebildeten gr. kath. Pfarrern“ і через те „war er das Orakel aller übrigen Pfarrer und Pfarr-Administratoren des Kuttyer und Kossower Gebirge; bei ihm haben sie sich oft Rath erholt und seine Weisungen befolgt. Auch sprach er manchermahl über politische Neuigkeiten, was die gr. kath. Pfarrer in der Regel nicht thun[1]). Ще в вересни 1831 р. відбуто ревізию в домі адміністратора парохії в Мартинові (стрийского округа) о. Скалиша, який говорив перед парохом Брошньовским зі Студінки, що в Мартинові кольпортують якусь революцийну відозву. При переслуханю заявив о. Скалиш, що про кольпортажу якої небудь відозви в теперішнім часї він не знає, що однак читав революцийну відозву ще в р. 1832, коли був питомцем духовної семінариї, а дістав її з рук питомця Кирила Слоневского[1]).

В відозві, про яку говоримо, а яку з окрема друкуємо[2]), накликувано руский нарід, щоби в злуці з Поляками та иншими свободолюбними народами прогнав »крілїв та цїсарів«.

Слоневскому грозив карний процес »wegen des Verbrechens der Störung der öffentlichen Ruhe des Staates«[3]). В очах уряду обтяжала Слоневского сильно ся обставина, »dass dieser junge Geistlieche in seiner Wohnung die Bildnisse berüchtigter Führer der Umwälzungsparthei als: des Mickiewicz, Heine, Börne und Rottek hielt und sonst ein unruhiger und überspannter Mann ist“[4]).

Остаточно однак не доведено Слоневскому, щоби він ширив сю відозву і суд відступив від обвиненя. Львівска ґубернія зажадала від митрополита, щоби усунув Слоневского з дотеперішної посади, на що в імени митр. Левицкого відповів дня 17. серпня 1837 р. ґенеральний вікарий Барвіньский, що Кирила Слоневского перенесено на сотрудника до Бережан і віддано під надзір тамошного пароха, о. Мих. Павликова[1]). Зарядженє консисториї приняла президия ґубернії письмом (Nr. 1218/ggg 1837) до відомости. причім зазначила, що дальше слїдство застановлено. Окремим письмом поручила президия ґубернії старості в Бережанах, щоби слїдив за Слоневским[2]). Нагляд старости за Слоневским не тревав довго. Слоневский умер в р. 1839, а його тесть, о. Симеон Підляшецкий заденунциовав після його смерти пароха в Сасові „de libro quodam atheismo scatente per defunctum in Brzeżany cooperatorem Cyrillum Słoniewski parocho Sasoviensi, Joanni Czerniawski communicato«[3]). Слоневский був вмішаний в р. 1839 в процес Гречаньского, про який розкажемо в дальшій главі, однак смерть звільнила його від кари. В однім з урядових актів читаємо, що цїсар Фердинанд „den Beschluss des Straffgerichtes, die Angelegenheit des Johann Prochaska und des

[1]) Презид. Архів льв. Намісництва Nr. 572|ggg 1837 (рапорт коломийского старости з д. 20. цьвітня 1837 р.).

[1]) Презид. Архив льв. Намісництва Nr. 1268|ggg 1837 (Рапорт стрийского старости Краттера з дня 20. вересня 1837 р.).

[2]) Порівнай: Материяли Nr. 6: Революцийна відозва, найдена в р. 1837 у о. Кирила Слоневского«.

[3]) Презид. Архив льв. Намісництва Nr. 1218/ggg 1837 (письмо карного суду з дня 2. вересня 1837 р.).

[4]) Тамже Nr. ad. 834|ggg 1837.

[1]) Тамже Nr. ad 834/ggg і Gestions-Protokoll des griech. kath. Metrop. Ord. з р. 1837 Nr. 95.

[2]) Тамже Nr. ad 1218/ggg 1837.

[3]) Gestions-Protokoll des griech. kath. Metrop. Ord. з р. 1839. Nr. 55. (письмо Підляшецкого з дня 24. XII. 1839).

сини, а інтервенция Австриї в справі пригоди дипл. аґента болгарского в Царгороді Ґешова доказує, що Болгария є помічницею Австриї в балканьскій політиці. Підчас обіду даного в честь княжої пари відповідаючи на бажаня висловлені князем виголосив цісар тоаст, в котрім зазначив, що в приїзді князя бачить поруку удержаня мира і добрих взаємин з Австро-угорскою монархією і висловив бажаня щастя сему молодому краєви, котрий завдяки мудрій управі і талантови болгарского народу так сьвітло розвиває ся.

Дневники загально вказують на сю обставину, що в тоастах князя і цісаря виразно зазначено майже повну независимість Болгариї, а зазначенє такого становища є для Болгариї тепер тим важнійше з огляду на спір єї з Туреччиною о обиду Ґешова і о ту частину ориєнтальної зелізниці, котра йде через область болгарску. Турецкий комісар в Софії вручив на приказ великого везира правительству болгарскому ноту, в котрій домагає ся, щоби Болгария віддала турецким урядникам ту часть ориєнтальної зелізниці, котра йде через єї область. Одначе болгарске правительство має на се відповісти, що се є внутрішня болгарска справа і про неї буде переспрaвляти лише з дирекциєю ориєнтальних зелізниць, а не з турецким правительством, а зелізничим рухом на тій лінії будуть на дальше кермувати болгарскі урядники. В справі Ґешова вислав вел. везір заяву болгарскому правительству, що не мав найменшого заміру заподіяти обиду Ґешову, а колиб він не міг вернути до Царгорода, то правительство турецке вижидає приїзду єго наслідника і прийме єго вельми приязно.

Угорский сойм після вибору делеґациї відрочив ся, щоби дати спромогу буджет. комісиї приготовити справозданє про буджет а тоді збере ся на дальшу сесию. На запитанє посла Влада (Волоха), чи правительство думає внести виборчу реформу оперту на основі плюральности, що було би суперечне з договором заключеним коаліциєю з монархом і начерком б. міністра Кріштофого, відповів ґр. Андраші, що не бачить потреби подавати до відома начерку виборчої реформи перед єї внесенєм в соймі. Плюральність не стоїть в суперечности з загальним правом виборчим, але загальне право є прямо услівєм плюральности. Короля не обовязують діла правительства неєствуючого, а засада плюральности не є суперечна з договором заключеним з Короною.

Події в Любляні дають вольнодумним Німцям привід до звороту неприхильного правительству. Розійшли ся навіть поголоски про поданє міністерства о відставку, одначе показало ся, що лише міністер Праде поновив свою давнійшу просьбу о відставку. Тимчасом напасти национальних загорільців проявляють ся деинде. В Брунові в Чехах, все німецкі загорільці напали ческих робітників, що проходжували ся ринком і там дійшло до бійки, а доперва жандармерия і поліция привернули спокій. Тим способом призбирує ся доволі материялу до наглих внесень, щоби затамувати всяку роботу в держ. раді і щоби розятрити ще більше і так уже безмежно розогнені национальні пристрасти. Справді невідрадні вигляди для держ. ради.

Положенє в Новобазарскім санджаку стає щораз грізнійшим і можна кождої хвилї сподівати ся поважних подій. Задлятого австро-угорскі власти військові подвійними патролями стережуть найбільш загроженого і найважнійшого просмику Ябука, котрий веде через гори до Плевлє. Між турецким військом розкинено з Білгороду наслані відозви, в котрих домагають ся відкликаня війска австро-угорского з санджаку. Очивидно о тім не може бути мови.

Cyrill Słoniewski, als durch den erfolgten Tod für abgethan zu erklören, unberührt gelassen hat[1]).

Закінчуючи сю главу, додамо, що дня 9. мая 1837 р. подала президия ґубернії митрополитови призвища питомців ц. к. конвікту у Відни »indagationi ratione politicarum machinationum subjectorum ea cum significatione, quod ad ulteriorem decisionem ad sacros ordines promovendi non sint«. Рівночасно запитувала президия митрополита, котрі з сих питомців належали до його архіепархії[2]). Акт сей не задержав ся у львівскім Намісництві, а через те близших даних про нього не подаємо. Можлива річ, що розходило ся тут виключно о латиньских питомців.

III.

Гяжка кара, наложена на двох питомців духовної семінариї за те, що читали революцийну рукопись, не здержала їх товаришів від недозволеної лектури і конспірацийних стремлїнь.

На склонї 1837 р. веліла президия ґубернії митрополитови (Nr. 1824/ggg 1837) здержати від сьвячень Николу Устияновича, в якого найдено „Seditiosum opus“ »Pielgrzym«[3]).

(Дальше буде).

---

[1]) Презид. Архив льв. Намісництва Nr. ad 55/ggg 1830.

[2]) Gestions-Protokoll з р. 1837. Nr. 34.

[3]) Gestions-Protokol з р. 1838 Nr. 1. Акт президиї ґубернії має дату 22. грудня 1837 р. Раньше (21. жовтня 1837 р. Nr. 1406/ggg) запитувала президия, де перебуває Устиянович. (Тамже: з р. 1837. Nr. 112).

Допись.

З Самбора.

Наука рускої мови по польских ґімназиях.

Минувшого року підносили ми справу науки рускої мови по польских ґімназиях східної Галичини, виказуючи конечність заведеня зміни в сім напрямі.

В ґімназиях тих, до котрих задля недостачи руских шкіл ходять сотки рускої молодїжи, наука рускої мови є предметом надобовязковим навіть для молодїжи рускої, а нота одержана на сьвідоцтві не впливає на загальний поступ. Справа ся є болюча і крайно обиджаюча наш нарід, щоби єго мова рідна стояла низше мови чужої пр. французкої, латиньскої і других, та полишена була до вподоби ученикови, або нї. Не знаємо, чи є де на сьвіті нарід, у котрого лишено би недоліткам довільність в виборі ученя ся своєї мови, чи є де нарід, котрий би позволив, аби по школах єго молодїж не учила ся рідної мови. Днесь на науку рідної мови кладуть всї народи переважний натиск, а ми єсьмо в тім сумнім станї, що добиваємось обовязковости єї, бачучи наглядно, які сумні наслїдки пливуть для нас з сего стану.

Переглядаючи справозданя ґімназий східно-галицких бачимо, що значний процент нашої молодїжи не побирає науки рідної мови мимо сего, що при сих ґімназиях суть системізовані посади учителїв рускої мови. Мимоволї насуваєсь на гадку питанє, чи обяв сей не викликують посторонні впливи від котрих школа повинна бути хоронена.

На разї здержуємо ся від розслїджуваня і виказуваня причин, а звертаємось лишень з початком року шкільного до міродатних чинників з прошенєм, щоби вглянули в сю справу, розсїдили ю і неприродний стан в час усунули.

Молодїж руска шкіл середних зголошуєсь в значній части до званя духовного, має стати проповідниками і учителями нашого народу, має промовляти до него рідною мовою, тож насуваєсь питанє, чи одиниці сї, що через час науки не хотїли знати звоєї мови, цурались єї і легковажили, будуть могли успішно працювати для народу в церкві і школї. Наші епископати, що все кріпко стояли на сторожи прав Церкви і народу, повинні звернути на се увагу при приниманю до званя духовного, не менше вплинути успішно на зміну сего стану, аби мова наша знайшла в школах приналежні їй права.

Виборча реформа соймова.

(Промова пос. д-ра Евг. Олесницкого виголошена в соймі дня 22. вересня 1908 року (в скороченю).

По раз пятий маю честь виступати в тім соймі з проєктом нового закона виборчого. Думаю, що в нинїшній хвилї се найактуальнїйше внесенє і найактуальнїйша справа. Під окликом реформи виборчої відбував ся вже сойм послїдний — під тим самим окликом збираєсь сойм теперішний. Реформа виборча — се має бути перше дїло сего сойму, якого жадає від него край і суспільність — дїло, якого нїяким способом анї відсунути, анї оминути не можна. Обовязуюча ординация виборча, на основі котрої вибраний сей сойм — се перестаріла позісталість епохи, яка давно потонула вже в сумерках історії — се анахронїзм суперечний разячо з духом часу, сучасним складом суспільности і її потребами.

Доживаюча половини столїтя нинїшна ординация носить на собі пятно полїтичних відносин, серед яких повстала. Були се хвилї тяжкої для Австриї пори — банкротства бахівского абсолютизму, великих клопотів фінансових, тяжких страт і упокорень по нещасливій кампанії італїйскій. Задля улекшеня скарбови державному переказано краям великі задачі адмінїстрацийні, не питаючи о се, чи краї будуть мати фінансову можність сповненя сих задач. Конституция соймів була вже від самого початку анахронїстична. Куриальна система поставила їх на услуги февдалїзму і капіталїзму — чим доведено в поодиноких краях до супремаций национальних і клясових а в слїд за тим викликано війну домашну, яка розіграла ся нинї ширшим неугасимим огнем і довела до неможливих відносин в поодиноких краях і до великого хаосу в державі.

Нинї збирає Австрия плоди того нещасливого посїву, яким забагнили полїтичне житє її октройовані в шістьдесяти роках виборчі ординациї. Нинї спиняє тая борба, яку тодїшні мужі державні нарочно викликували в краях, щоб тим лекше могли ними рядити, правильний розвій самої держави і мстить ся так на її управі, як і на загалї людности, котра за завзятою полїтичною борбою мусить жертвувати свої найжизненнїйші інтереси економічні і культурні. В послїдних десятилїтях перебули краї коронні Австриї, а між ними і наш край великі оволюциї на поли полїтичнім, культурнім, економічнім і социяльнім. До нечувано великого степеня піднесли ся видатки краю на потреби краєві — передовсїм на просьвіту і шкільництво — змінили ся також радикально основи оподаткованя і взага-

лї жерела покритя сих потреб — а сойм наш опертий все на старих основах, які роблять єго прямо неспосібним подолїти сим новим задачам — і представляє вид старця, котрому велять повнити задачі житєві — а котрому грозить marasmus senilis.

Оттимто і не диво, що серед суспільности росте і кріпшає голосний протест проти такого сойму. Нарід розбуджений полїтично бачить і чує стоє упослїджене в тім соймі, чує, що єго склад є якраз антітезою тих основ, які у всіх краях Европи признано нинї справедливими підставами системи репрезентацийної. Клич за реформою став з кождим днем внї тої палати щораз сильнїйшим — демократизация житя публичного, проникаюча всї єго галузи, стремить силою конечности і тут положить своє знамя.

Реформа виборча парляментарна стала в тім напрямі переломом, якого консеквенциї є ясні і неодолимі Загал людности не зрозуміє того нїколи, длячого має терпіти упослїджене при виборі сойму, коли має загальне голосоване до ради державної, для чого той, хто має право говорити там, де йде о рішене справ великих, дотикаючих судьби і полїтичного становища цїлої держави, де йде о буджет соток мілїонів, не має права рішати о справах менших і о буджетї мілїонів, длячого той, хто має право рішати о законах житя і смерти, о унїверситетах, о трактатах заграничних, о будові великих зелїзниць і кораблїв, не може рішати о школах народних і о поставленю мосту на краєвій дорозї (сьміх), а невдоволенє сего загалу з обовязуючої ординациї і жаданє реформи опертої на тих самих основах, як ординация до ради державної є тим більше оправдана, позаяк справи належачі до сойму, хоч дрібнїйші, однак для мешканцїв краю є більше конкретні, більше приступні, а тим самим більше інтересні для широких мас народа, як справи належачі до парляменту так, що участь тих широких мас в законодатстві краєвім є вже з того згляду пожаданою.

(Дальше буде).

Новинки.

— **Календар**. В суботу: руско-кат.: Корнилия; римо-кат.: Киприяна. — В недїлю: руско-кат.: Воздв. Ч. Хр.; римо-кат.: Косми.

— **Ратункова акция** для навіщених живловими нещастями. Дня 23. с. м. відбуло ся пяте засїданє гол. комітету ратункового під проводом намісника д-ра Бобжиньского. По довшій дискусиї комітет ухвалив, аби цїлу запомогову акцию в осени і в зимі та всї фонди, які є до розпорядимости, обернути на продажу по зниженій цїнї найпотрібнїйшої паші. Продажну цїну отрубів житних (ґрису) означено на 7·50 К, а по 7 К пшеничних отрубів, льняних макухів на 11 К, конопляних на 8 К, вкінци червоної муки на 9 К. Виїмково для селяньских обор зародових має бути та сконцертрована паша удїлювана безплатно. Що до жаданя роздїлюваня, зглядно продажи по зниженій цїнї соломи на сїчку комітет, з огляду на великі трудности такої акциї ухвалив, обмежити єї до громад знищених повению та удїляти їм на закупно соломи якихсь грошевих квот. Роздїлюванє сконцентрованої паші має наступити від жовтня в чотирох ратах що два місяцї. Рівнобіжно зі спродажию сконцентрованої паші має наступити роздїл відпадків соли, одержаної від мінїстерства скарбу. Комітет порішив закупити з запомогових фондів якусь скількість соли для худоби по зниженій цїнї 4 К за метричний сотнар. Роздїл сконцентрованої паші і соли межи повіти головним комітетом наступить на основі внесень, які мають предложити староства до кінця вересня. Однак мимо значних фондів, призначених на ту акцию, він не може узглядняти всїх жадань і потреб, але мусить обмежити ся до несеня помочи тим, над якими висить гроза знищеня господарства.

— **Нові доценти на львівскім унїверситетї**. Мінїстер просьвіти затвердив ухвали дотичних колеґій професорских в справі допущеня професора II шк. реальної у Львові д-ра Стефана Рудницкого на приватного доцента ґеоґрафії з рускою мовою викладною ва фільософічнім видїлї, а д-ра Влад. Шуховского на прив. доцента історії медицини на лїкарскім видїлї львівского унївевситету. Мінїстер просьвіти признав важною одержану для краківского унїверситету прив. доцентуру д-ра Генр. Вельовейского на львівскім унїверситетї для ембриольоґії і порівнуючої анатомії.

— **Руска учительска семінария на Буковинї**. Заходом філїї »Українськоі Школи« в Чернівцях, яку підпер і головний видїл сего товариства, отворено в »Народнім Домі« в Чернівцях рускі приготовляючі курси до учительских семінарий. Доси записало ся до I. хлопячого курсу 18, а до I. дїв. 29, до II. 16. хл. і 20 Русинок, разом 34 хлоп. і 49 дїв. Наука почала ся вже 14. с. м. в двох гарно приладжених комнатах »Народного Дому«. Ранками побирають науку дївчата в двох клясах, а по полудни хлопцї, поки що в однїй клясї з двома віддїлами. Дирекцию школи обняв шкільний радник Лев Галицкий.

— **Збиточники чи злочинцї?** Мало що не зелїзничу катастрофу викликали в недїлю около 9. год. вечером невислїджені виновники, положивши на зелїзничі шини між Сиховом а Кульпарковом грубий дубовий бальок. Особовий поїзд, що їхав до Львова, ударив цїлою силою на бальок, поторощивши єго на кусники, котрі вбили ся між сприхи приладу до гальмованя. Поїздови грозило за кілька секунд вискочене із шин і страшна катастрофа з необчислимими наслїдками, бо ваґони були переповнені подорожними. Уратував її машинїст, котрий майже рівночасно з ударом льокомотиви о бальок, пустив контрпару і подвійно загальмований поїзд станув в однїй хвилї на місци. Кусники дубового дерева треба було прямо вирубувати зміж сприх та шруб і аж за доброї пів години поїзд рушив дальше з місця, везучи до Львова сотки зденервованих пасажирів. Жандармерия веде в тій справі слїдство.

— **Холєра в Росиї**. Пошесть холєри появила ся в европейскій Росиї дня 8. липня с. р. Від того часу занедужало вже на холєру поверх 7.000 осіб, з того 40% припадає на останні два тижнї. Випадків смерти начислено поверх 3.000. Розріст пошести не всюда однаковий. Коли в самарскій ґубернії і в ростовскім окрузї випадки холєри побільшили ся о 9%, в астраханьскій ґубернії о 22%, а в тифлїскій о 33%, то в симбірскій ґубернії зріст холєри виносить 100%, в тавридскій 200%, а в казаньскій аж 239%. Вельми нагально виступила холєра в Петербурзї, де до минулої недїлї було поверх 1600 занедужань на холєру. До сего причинила ся недостача всяких приготовань до борби з холєрою, бо там єї не надїяно ся. Тепер жеж, коли заряджено в Петербурзї всякі можливі средства проти холєри надїють ся, що удасть ся єї побороти.

Оповістки.

— **Репертуар руского театру в Коломиї**. (Саля каси щадничої. Початок 7½ вечером. Абонамент на 6 вистав 12 К).

В суботу дня 26. с. м. „Жидівка“ опера в 6 дїях Галевйого. Гостинний виступ М. Шляфенберґа.

Материяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

З листу Олекс. Б. до Осипа Б.,
пис. 16/X. 1869.

„Мабуть бачимся з Воробкевичем. Що там він балакає? Я до єго ні разу не писав, тільки раз до Млаки“.

150.

Лист Ізид. Воробкевича до Олекс. Барвіньского,
писаний 20. жовтня 1869.

Друже милий!

Давно вже було на часу до Тебе написати, то вижу самъ и признаю мій гріхъ. Одно и друге було на перепонї, отъ бувимъ у горахъ, въ Львові и д. місцяхъ, а теперъ занятій школними справами немігим борши до тебе, мій дорогий друже, відзватись.

Щожъ Ти поробляєшъ, мій милий Олексо? Чи здоровъ, чи дужий, чи веселий? чи може вже з думками одружитись? Я маюсь — „етъ такъ“, як то люде кажутъ занимаюсь музикою далі день и ноче, хожу до школи и проважу найвеселши житє, що на сьвіті бути може, бо співаю (хотяй мушу) від рана до вечера.

Дякую тобі, щось и мене помістивсь у твоі читанці. Чи прийме ю школна рада? До твого альбума най Господь Богъ помагає, я дуже тішусь, шо тамъ де щось и відъ мене помістити думаєшъ. Нового неможу тобі нічого післати, бо вже давно нічого ненаписавъ. А задумали тутъ такожъ одну часопись відавати. Мовъ вижу, шо ти при сихъ словахъ трохи скривився — бо ми бачъ по многихъ мнінію не вашоі партії. Но діло не такъ чорне, якъ оповідають. Моемъ щиримъ стараньємъ буде, щобъ тамъ лишъ наша мова поміщалась. Просивбимъ и тебе о запомогу, но знаю, що відкажишь и тому не смію тебе навітъ запросити. Оногда писавимъ до твого брата Осипа, и тогожъ такожъ зъ сеі причини о підмогу непросивимъ. Якбисти були оба такі добрі і мені якусь повісточку, поезію або статійку прислали, тобимъ Вамъ подякувавъ, якъ ні, то все васъ спомню добримъ словомъ, бо ви, Барвінчики моі хрищаті, найщиршими Русинами на цілі широкі но безталанні Руси; се моє приконаньє. Маємо ми и тутъ скілкохъ людей, котрі працувати мутъ, але насъ мало и намъ відки голова и другихъ сотрудниківъ треба.

Якъ стоітъ зъ твоємъ альбумомъ? Коли вінъ вийде? Милий Олексо! Зроби ти собі то яко задачу, щобъ шо року такий альбумъ віходивъ, тимъ ти ся більши наші нєнці прислужишъ, ніжъ незнаю чимъ. Привитаімо ми ту книжку щиримъ серцемъ и мемо іі зъ усеі сили підпирати. Старай ся лишъ добрі річи поміщати, лудше менше, а доброго.

Будь ласкавъ и напиши до мене, твоі милі слова мене потішаютъ, твоі милі слова мій заупалий духъ підбодряють и я знову биру ся за пиро и пишу ті дрібні стишки.

Віръ мині, шомъ давно вже немавимъ здорову гадку, бо бимъ бувъ її вже написавъ.

А поки що то бувай мині здоровъ. Цілюе тебе Свій щирий другъ

Исидоръ.

20. октоврия 1869.

(До листу додана поезия п. з. Жовнїр а пес).

Ч. 151.

Лист Осипа Барвіньского до Ізид. Воробкевича,
писаний 26. жовтня 1869.

Друже мій милий, Приятелю щирий!

Дуже я втішився твоім листом, мій Друже єдиний, а ще більш, прочитавши щире пробачення за мій не гарний поступок. Я мов наново ожив, побачивши Тебе знов тим самим щирим моім приятелем як давнїйше, позабувши уже що сталось, хотяй я собі на перебаченя не заслужив. Однакож годі вже більше про се й слово згадувати, забудьмо се так, неначеб між нами нічого нїколи не було!

(Дальше буде).

В неділю дня 27. с. м. „Сватанє на Гончарівці“ народна комедия зі співами і танцями в 3 діях Гр. Квітки-Основяненка.

Ві второк дня 29. с. м. „Галька“ опера в 4 діях С. Монюшка. Гостинний виступ А. Гаєка, тенора львівского міского театру.

В четвер дня 1. жовтня „Романтичні“ славнозвісна комедия в 3 діях Ростанда.

Посмертні † оповістки.

— **Антін Тишиньский**, ц. к. старший офіциял зелізничий, упокоїв ся дня 16. с. м. в Стрию, на грудну недугу, в 64. році житя. Покійник будучи знаменитим пасічником, присвоїв для нашого пчільництва кілька заграничних системів улиїв, які все сам, своєю рукою з незвичайною докладностию виробляв. Полишив троє дітий, з котрих одинокий син по укінченю фахових шкіл в Монахові та Парижи працює на поли артистичного різьбарства, друга з них Ольга занята яко бухгальтерка при »Задатковій Касї« в Стрию. В. є. п.!

— **Климентина Чайковска**, вдовиця по бл. п. о. Николї Чайківскім, устрицкім деканї, упокоїла ся дня 8. с. м. в Стрвяжику в 68. році житя. В. ї. п.!

— **Александра з Тунів Тимчишинова**, жена пароха в Кропильниках, комарняньского деканата, упокоїла ся по довшій недузї дня 12. с. м. в 32. році житя. В. ї. п.!

Галицкий сойм.

Засїданє з дня 24. вересня 1908.

По відчитаню петиций, внесень та інтерпеляций палата приступила до розправи над наглячими внесенями. Пос. Длуґош мотивував своє внесенє в справі живлових нещасть в горлицкім повітї, почім ухвалено наглячість, а внесенє відослано до буджетової комісиї. Потім принято наглячість внесеня пос. Т. Старуха в справі помочи пасічникам. Пасічництву — говорив внескодавець — грозить повна заглада, бо нема меду для пчіл на зиму. Пасіки дають селам великий дохід. Село Слобода зол., в якій бесїдник мешкає, заробило в 1907 р. за мід 1.200 К. Деякі села на Поділю заробляють 4 до 5 тисяч корон річно. Наслїдком руїни пасік втратило би краєве господарство одну третину доходу. Внесенє о виасиґнованє відповідної квоти на закупно меду переказано буджетовій комісиї.

З черги пос. Стапіньский мотивував своє внесенє в справі примусового обезпеченя від вогню та згадав про заложенє людовцями тов-а обезпечень „Wisła“. Пос. Васунґ жадав скликаня анкети в справі двотипповости народних шкіл і учительских семінарий. Пос. Брунїцкий мотивував своє внесенє в справі захоронок для занедбаних дітий. Пос. Цюхціньский промовляв за заснованєм дому для дітий-безбатченків. Пос. Трач поперав своє внесенє за переставленєм части дороги Косів-Пістинь, через що скоротить ся о пів години дорогу до гори. Між дальшими промовами послів треба зазначити попиранє внесеня пос. Клєского в справі потреби заложеня учительскої семінариї женьскої в Коломиї і пос. Кивелюка в справі виборчих надужить війтів і громадских писарів, на що власти глядять через пальцї. Бесїдник предложив проте проєкт закона в справі збільшеня одвічальности громадских і повітових орґанів за шкоди, що виходять з урядових надужить. Всї внесеня відослано до дотичних комісий.

Перед замкненєм засїданя (о год. $1^1/_4$ по пол.) сойм признав чортківский шпиталь публичним та узнав важними вибір послів Пілята і Ґлембоцкого. Вкінци прочитано внесеня пос. Кивелюка в справі заведеня стациї оґерів в Гусятинї та заснованя промислових шкіл в Гусятинї і в Копичинцях та пос. Трача в справі замиканя шинків в недїлї і сьвята.

Інтерпеляциї внесли: пос. Олесницкий в справі упослїдженя рускої мови в судах, в справі надужить шкільних властий при будові помешканя для управительки школи і реставрациї старого будинку шкільного в Ріпчицях, пов. дрогобицкого, та в справі безпримірного й деморалїзуючого поведеня управителя народної школи в Славску (п. Стрий). Пос. Макух вніс інтерпеляцию в справі надужить при громадских виборах в Підпечарах.

Слїдуюче засїданє завтрішної суботи о 10. год.

Телеґрами

з дня 25. вересня.

Рим. Вчера по полудни на бельведерскім подвірю в Ватиканї, переміненім на площу вправ, розпочали ся міжнародні вправи і змаганя католицких ґімнастиків. Беруть в них участь руховики з Франциї, Бельґії, Ірляндиї і Канади, разом около 2.000 осіб. На площі уставлено трибуну, на якій в суботу засяде Сьв. Отець, аби приглядати ся дефілїрцї ґімнастиків.

Прага. До вчерашного засїданя ческого сойму не допустили нїмецкі посли обструкциєю.

Відень. Кружляє чутка, що Болгария має до місяця оголосити ся королївством. Побут кн. Фердинанда у нашого цїсаря в Будапештї лучить ся з тою справою. Кн. Фердинанд з женою виїхали вже вчера з Будапешту.

Надіслане.

(За сю рубрику редакция не бере одвічальности).

З сокільского театру. В онодїшнім числї „Дїла“ замістив якись „П. Гайдамаченко“ „рецензию“ з двох останнїх вистав в »Соколї«, в якій без пощади нищить гру та спосібности членів нашої дружини, ба навіть позволяє собі на досить тривіяльні порівнаня. Не знаю, чим руководилась редакция „Дїла“, що так без провіреня інтенций автора кинула цїлком неслушно каменем на людий, які щиро а при тім безінтересовно працюють на занедбаній у нас ниві а вчинила сим нам немилу несподїванку і то без найменшої підстави, зовсїм неслушно.

Я, яко інтересований, не можу правувати ся з кимсь, чи я грав добре, чи нї; однакож в обороні правди нехай менї буде вільно покликатись в тій справі на сьвідоцтво гостий, які на обох згаданих виставах були і сконстатували як раз великий поступ в рутинї цїлого ансамблю, хвалили як раз вивченє та опанованє ріль та таки сердечно нам ґратулювали. Ми не реаґувалиб на ревеляциї якогось собі гайдамаченка, що для браку авторітету ховаєсь вигідно за псевдонїмом, не робилиб собі нїчого з того, тим більше, що згадану „рецензию“ мав писати — risum teneatis — підрядний функционар технїчний „Дїла“, але читачі тої часописи, особливо з провінциї беруть справу поважно і не припускають, щоби „Дїло“ могло мати так „образованих та культурних рецензентів“ і виробляють собі про наш театр з великою для нас кривдою фалшивий погляд. Заявляю отже рішучо, що се була месть людини нищої духом та запевняю зі своєї сторони, що нас не знеохотить та не зібє зі шляху театрального нїчия зла воля анї зависть, а те, що ми вспіли вже потягнути за собою та розлюбувати в звуках живого українського слова маси львівского пролєтару та молодїжи, се для нас сонце, якого не затьмить особиста анса, нї злоба, нї зарозумілість хоч такі гарні авторскі прикмети закрадуть ся, як сим разом, на шпальти так поважного орґану.

Тадей Купчиньский.

Русини!

Отсим маю честь повідомити, що я заложив в Хшанові „Руский дім торговельно-промисловий“ в котрім можна набути добрі і практичні машини до робленя дахівок, цегол та рур бетонових. Добру машину можна купити від 500 до 1500 К. Русини, Вам мусить бути відомо, що Нїмцї, Французи і инші просьвічені народи кинули ся на сю дорогу промислу, бо они зрозуміли, як велику вартість має пісок в промислї. Ви Русини, зрозумійте вже раз, що Ви своїми грішми збогачуєте кишенї тих, котрі старають ся Вас як найбільше на кождім кроцї використати в огидний спосіб. Чейже не є велика сума, за котру Ви купите машину до робленя дахівок, а она принесе Вам велику користь. Адресувати: „Руский дім торговельно-промисловий“ в Хшанові. Можна листовно поінформувати ся докладнїйше, але найлучше явити ся особисто. З Кракова до Хшанова коштує зелїзниця 1 К 40 сот. Хто з Вп. приїде і згодить машину, зверне ся єму кошти подорожи. Машини всїлякого рода можна оглядати. Цемент, фарбу, оливу дасть ся на тримісячний кредит.

З глубоким поважанєм
Іван Зубик
інсп. самопом. рільничої.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і каварня — ріг ул. Сикстуской і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Володимир Ілевич, Млинівцї; Андрей Балтарович, Глиняни; о. Володимир Довгович, Палюхів великий; Василь Скрипчук, Підярків; Антонїя Бардин, Лани; о. Іван Волосяньский, Краковець; Адріян Височаньский, Копичинцї; Йосиф Озарків, Рогатин; Зеновій Матковский, Заріче; Рафаїл Бонгард, Середне село.

Працюйте і шадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, **удїляє позички на скрипти** за інтабуляцию на **6 прц.**; і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизацийна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векслї приймають ся тільки **3 місячні**, з 3 підписами, **на 6 прц. до 7 прц.**

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в »Днїстрі«.

З зисків удїлив „Днїстер“ на **публичні добродїйні цїли** квоту 45.835 корон.

Вкладки . . .	2,795.183 К.
Позички удїлені . .	3,410.684 К.
Удїли членьскі . .	234·398 К.
Цїнні папери . . .	130.452 К.
Фонд резервовий і инші	43.842 К.
Льокациї	182.206 К.

Канцеляриї Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Ряшева	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10 30
Черновець	8·07	—	**2·05**	5·57	9·30
Черновець	—	—	—	—	**12.20**
Станиславова	5·40	—	—	—	—
Коломиї,	—	10.20	—	—	—
Стрия	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Пустомит	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Самбора	8·00	10·30	2·00	—	9·10
Любіня	8·00	10·30	2·00	9·10	—
Рави рускої	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·26	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брухович	7·10	—	12·40	4·50	8·20
Брухович	8·15	—	—	—	—
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	11.15
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	**12·45**
Ряшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	7·45	11.10
Черновець	6·10	9·35	**2·23**	—	10·38
Черновець	—	—	—	—	**2·50**
Станиславова	—	—	—	2·40	—
Коломиї	—	—	—	6·03	—
Стрия	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Пустомит	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Самбора	6·00	9·05	4·00	—	10·45
Любіня	6·00	9·05	—	4·00	10·45
Рави рускої	6·14	11·05	—	7·10	11·35†
Янова	6·58	9·15	1·35†	3·35	6·30
Брухович	7.21	11·05	—	—	—
Брухович	6·14	—	3·35	7·10	11·35†
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлї означені †.

Видавці відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

KUL